

Latvijas ģenerālapgabala pašpārvaldes ģenerāldirektori

Iekšlietu ģenerāldirektors ģenerālis Oskars Dankers

dzimis 1883. g. 26. martā Lielaucē. Beidzis Jelgavas pilsētas skolu un vēlāk kā eksterns Jelgavas reālskolu. Testājis 180. Ventspils kājnieku pulkā un vēlāk komandēts uz Viļņas kara skolu. Pēc skolas beigšanas virsnieka pakāpē iedalīts dienestā Somijā, Sveaborgas cietoksnī. No 1914.—1918. g. piedalījies pasaules karā, kaujās Galīcijā un pie Varšavas. Ģenerālis Dankers kaujās vairākkārt ievainots un smagi kontuzēts, bet pēc izveseļošanās vienmēr atkal atgriezies frontē. 1918. g. decembrī ģenerālis Dankers no Somijas ieradās Rēvelē un iestājies Latvijas armijā, lai cīnītos pret bolševikiem. Rūjienā saformējis 7. Siguldas pulku un

vēlāk Liepājā — Zemgales divīziju, ar kuru cīnījās Latgales frontē pret bolševikiem līdz miera noslēgšanai. Pēc tam viņš bijis Daugavpils garnizona priekšnieks. 1925. g. Dankeru paaugstina par ģenerāli. 1933. g. viņu pārvieto uz Liepāju un iecel par Kurzemes divīzijas komandieri un Liepājas garnizona priekšnieku.

1939. g. ģenerālis Dankers kopā ar ģenerāli Hartmani kā Latvijas valdības pārstāvi piedalījās Berlīnē rīktajās svinībās par godu Lielvācijas Vadona Adolf'a Hitler'a 50. dzimšanas dienai. Ģenerālis Dankers ar lielu prieku un gandarījumu atzīmē Vadona sevisko vērību latviešu delegācijai Berlīnē un pieņemšanā personīgās sarunās sīki interesējies par Latvijas politiskiem un saimnieciskiem apstākļiem un izrādījis patiesu interesi par mūsu zemi. Vadonis ģenerāli Dankeru apbalvojis ar Vācu ērgļa ordeni ar zvaigzni.

Būdams par Daugavpils garnizona priekšnieku, ģenerālis Dankers rosīgi piedalījies Daugavpils un Latgales sabiedriskā dzīvē. Pēc bolševiku izdzīšanas Latgalei nācās pārdzīvot daudz grūtu brīžu, un lieli ir ģenerāļa Dankera nopelni tajā laikā latviešu sabied-

riskās dzīves organizēšanā un kārtošanā. Daugavpilī, tāpat kā Liepājā viņš noorganizējis un arī vadījis Latvijas Sarkanā krusta nodaļas. Arī liepājnieki ģenerāli Dankeru atceras kā rosīgu sabiedrisku darbinieku. Bolševiku karaspēkam pārnākot Latvijas robežu, ģenerālis Dankers, labi zinādams, kārtis liktenis viņu gaida, kopā ar ģimeni aizbrauca uz Vāciju, jo viņš pēc pieredzes neticēja bolševiku un viņu līdzskrējēju melīgajām deklarācijām, ka ar latviešu patriotiem neizrēķināsies. Ar smagu sirdi viņš atstāja tēvzemi, nesot līdz sevi nešaubāmu ticību par atgriešanos. Tā piepildījās 1941. g. jūnijā, kad ģenerālis Dankers atkal ieradās Latvijā, lai palīdzētu savai tautai kārtot viņas dzīvi. Lielī ģenerāļa Dankera nopelni, kopš viņš ir latviešu pārvaldes vadītājs. Ar viņa gādību noorganizēta Tautas Palīdzība, kas tagad desmitiem tūkstošiem latviešu sniedz ievērojamu atbalstu. Arī daudzu citu jautājumu kārtošana ģenerālis Dankers ir pierādījis, ka viņš ir nevien izcils karavīrs, bet arī valstsvīrs, vadot latviešu tautas liktenus pretī labākai nākotnei.

Ģenerālis Dankers vēl apbalvots ar Lāčplēša ordeņa 2. un 3. šķiru, Triju Zvaigžņu ordeņa 2. šķiru un Aizsargu nopelni krustu, Somijas Baltās rozes komandiera krusta 1. šķ., Igaunijas Ērgļa ordeņa 2. šķ. un Lietuvas Ģedimīna ordeņa 2. šķ.

Saimniecības ģenerāldirektors mag. oec. Voldemārs Zāgars

dzimis 1904. g. 22. decembrī Valmierā tirgotāja ģimenē. 1922. g. pēc Valmieras ģimnazijas absolvēšanas iestājies Latvijas universitātē tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē. Studijas beidzis 1930. gadā ar tautsaimniecības zinātņu maģistra gradu.

No 1925. līdz 1930. g. Zāgars darbojies Latvijas rūpniecības un tirdzniecības bankā, bet vēlāk bijis grāmatvedis, revidents un nodokļu inspektors Nodokļu departamentā. No 1933. līdz 1938. g. Finanču ministrijas referents, sākot iekšējās tirdzniecības, pēc tam tautsaimniecības politikas, konjunktūras pētīšanas un tirdzniecības līgumu jautājumos. 1938. g. iecelts par Ārējās tirdzniecības departamenta eksporta daļas vadītāju bij. Finanču, vēlāk Tirdzniecības un rūpniecības ministrijā, līdztekus darbojoties arī par Latvijas hipotēku bankas revīzijas komisijas priekšsēdi.

Tautsaimniecības studiju nolūkā Zāgars vairākkārt komandēts uz ārzemēm. Kā tautsaimniecības lietpratējs piedalījies daudzās saimniecisko līgumu sarunās ar ārvalstīm. Kā viens no labākajiem vācu tautsaimniecības pazinējiem 1938. g. Zāgars iecelts par priekšsēdi Latvijas—Vācijas mežsaimniecības un koktirdzniecības komisijā. Bijis loceklis Latvijas valdības komisijā preču apmaiņai ar Vāciju. Piedalījies kā Latvijas delegācijas vicepriekšsēdis arī pēdējās saimnieciskās sarunās ar Vāciju īsi pirms bolševiku iebrukuma.

Zāgars bijis ilggadīgs valdes loceklis-sekretārs Latviešu tautsaimnieku biedrībā. Viņš intensīvi darbojies arī žurnālistikā. Viņa spalvai pieder daudzi raksti par saimnieciskiem jautājumiem, kas parādījušies gan dienas presē, gan speciālos tautsaimnieciskos izdevumos, arī ārzemēs. Darbojies arī par saimniecisko redaktoru.

Pēc bolševiku iebrukuma Latvijā un Finanču ministrijas likvidācijas Zāgaru kā tautsaimniecības lietpratēju sākmā paturēja Viegļās rūpniecības apgādes trestā. Savas nacionālās pārliecības dēļ viņš tomēr pēc 1941. g. 13. jūnija bija spiests bēgūt, lai izvairītos no apcietināšanas. Pēc Latvijas atbrīvošanas pag. gada jūlijā Zāgars uzņēmās Sadales un apgādes pārvaldes vadību, bet pēc 1941. g. 1. septembra bija ģenerālkomisāra sadales un apgādes direkcijas direktors.

Viss «Tēvijas» uzņēmumi

Izglītības un kultūras ģenerāldirektors rektors prof. Dr. M. Prīmanis

dzimis 1878. g. 24. janvārī Ādažu Sautiņos. Pirmo izglītību viņš guvis Ādažu pagastskolā, tad Rīgas Pēterī I reālskolā, pēc kuras beigšanas 1897. g. iestājies Rīgas politehniskās institūta komercnodaļā. Sekodams personīgām tieksmēm un iedabai, viņš 1899. g. izstājas no fakultātes un sāk studijas ķīmijas nodaļā, kur beidzis 1908. g. ar inženiera-technologa gradu. Jau studiju laikā darbojies par asistentu pie pazīstamā ķīmijas profesora Dr. P. Valdena un apceļojis Vāciju un Itāliju, pēc kam jaunais ķīmijas inženieris strādājis Maskavā un Čarkovā, liekot lietā savu prasmi un zināšanas jaunu ķīmisku fabriku noorganizēšanā un vadīšanā.

1918. g. profesora ceļš ved atpakaļ uz dzimteni, kur kopā ar netaisni profesoru Dr. V. Fišeru un inž.-ķīm. Sp. Paegli viņš veic pirmos ķīmijas fakultātes organizēšanas darbus. 1919. g. 5. sept. Prīmanis ievēlēts par Latvi-

jas universitātes ķīmijas fakultātes vecāko docentu, bet 1937. g. par profesoru pie neorganiskās ķīmijas katedrā. Kā akadēmiskais mācības spēks un zinātnieks profesors atradis savu mūža piepildījumu. Blakus jauno ķīmiku audzināšanas darbam profesors veic arī svarīgus zinātniskus pētījumus par Latvijas izrakteņiem un to izmantošanu. 1936. g. aizstāvēta doktora disertācija par tematu «Pētījumi par Kurzemes Meldzeres rajona brūnoglēm» ir tik nozīmīgs un erudīts darbs, ka par to profesoram 1937. g. piešķirta Krišjāņa Barona prēmija. Profesora zinātniskie pētījumi publicēti daudzās zinātniskos žurnālos un mēnešrakstos gan Latvijā, gan ārzemēs. Taču profesors nekad nav apmierinājies tikai ar teorētiskiem pētījumiem vien — būdams Brocēnu cementa fabrikas direktors, viņš istā vietā līcis arī praktisko pieredzi, radot šāda veida modernāko un plašāko rūpniecības iestādi Baltijas valstīs.

Neskatoties uz šo lielo darba nastu, prof. Dr. M. Prīmanis atradis laiku arī administratīvu pienākumu veikšanai, darbodamies kopš 1937. g. par Universitātes rektoru. Bolševiku iebrukums Latvijā pārtrauca viņa iemīloto darbu, un pagājušā februārī profesors izbrauca uz Vāciju, ne kurienes atgriešanās tūdaļ pēc mūsu zemes atbrīvošanas, atkal uzņemdamies vecos amata pienākumus.

Prof. Dr. M. Prīmanis savā laikā bijis arī Rīgas pilsētas valdes, Profesiju kameras un Kultūras padomes loceklis un biedrs vairākās zinātniskās biedrībās — to starpā kopš 1911. g. arī «Verein deutscher Hemiker»; 1940. g. 1. febr. ievēlēts par vācu akadēmijas (Minchenē) biedru-korespondentu un bijis arī Francijas ķīmiku savienības biedrs. Zinātniskos pētījumos vairākkārt apmeklējis Vāciju, Itāliju, Somiju u. c. valstis. Par nopelniem zinātnes laukā apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa 2. un 3. šķiru.

Finanču ģenerāldirektors Jānis Skujevics

dzimis 1892. gada 7. jūlijā Tērvetes pagasta Tišos, lauksaimnieka ģimenē. Viņš ilgus gadus darbojies Latvijas saimnieciskā dzīvē, būdams vadošos amatos valsts iestādēs un saimnieciskās organizācijās. 1920. g. sācis strādāt Finanču ministrijā. Ilgāku laiku izpildījis Valsts saimniecības departamenta administratīvās nodaļas vadītāja pienākumus. 1933. g. iecelts par Valsts saimniecības departamenta direktoru un šo amatu izpildījis līdz bolševiku iebrukumam Latvijā. Skujevics daudzus gadus darbojies arī par Latvijas bankas padomes locekli, bijis akc. sab. «Drošība» padomes priekšsēdētājs, akc. sab. «Ogle» valdes priekšsēdētājs, Tirdzniecības un rūpniecības kameras prezidija loceklis un citu saimniecisku organizāciju darbinieks. Pēc Latvijas atbrīvošanas pagājušā gada jūlijā Skujevics uzņēmās finanču resora vadību un arī līdz šim izpildīja finanču ģenerāldirektora pienākumus.

Kontroles lietu šefs Pēteris Vanags

pieder pie mūsu tautas enerģiskajiem un neatlaidīgajiem deliem, kas pratuši sev izlauzīt dzīves ceļu, pārvarot vislielākās grūtības. P. Vanags dzimis 1883. g. 7. jūlijā, Cēsu apr. Lazdonas pagastā «Niedruškās». Jau no zēna gadiem pašmācības ceļā centies iegūt piemērotu izglītību, lai varētu nodoties ilgotajam skolotāja darbam. Pēc Baltijas skolotāju semināra beigšanas Kuldiģā 1904. g. iesācis skolotāja gaitas, vispirms Bīķeru draudzes skolā (tagadējā Dreilīnā) un tad Latgalē — Zundānu pamatskolā Līvānu pagastā un Daugavpils tirdzniecības sko-

lā. Bēgļu gaitām sākoties, apmeklējis skolotāju institūtu, komercinstitūtu un beidzot Saņavskā universitātē Maskavā. Vēlāk darbojies par mācības spēku Tambovas universitātē, aktīvi piedaloties arī sabiedriskajā dzīvē un latviešu bēgļu organizēšanā un atbalstīšanā.

Atgriežoties Latvijā, P. Vanags iestājies Latvijas dzelzceļu virsvaldes dienestā par finanču inspektoru, intensīvi piedaloties dzelzceļu finanču saimniecības organizēšanā. 1924. g. viņu iecel par valsts kontroles padomes locekli un par 1. departamenta priekšsēdētāju, bet no 1930. g. — par 2. departamenta priekšsēdi. Uzņemoties valsts kontroles departamenta vadību tādā laikā, kad bija stājies spēkā jaunais likums par valsts kontroli, noorganizējis valsts kontroles darbu uz jaunā likuma pamatiem. Sevišķi nopelni viņam faktiskās revīzijas nozares noorganizēšanā, kurai bijuši lieli panākumi. Ilgus gadus bijis arī pastāvīgais loceklis valsts saimnieciskā padomē, vairākkārt izpildījis valsts kontroliera pienākumus un 1940. g. bijis valsts elektrības uzņēmuma «Kegums» revīzijas komisijas priekšsēdis. Bolševiku varas gadā spiests atstāt savu iemīloto darbu lauku līdz ar daudziem citiem valsts kontroles spējīgākiem un piedzīvojušākiem darbiniekiem.

Jaunais kontroles lietu šefs pazīstams arī kā daudzu rakstu autors; par budžeta un valsts saimniecības jautājumiem viņš bieži rakstījis «Ekonomistā» un citur periodikā. Sarakstījis arī dažas skolas grāmatas. Par nopelniem valsts un saimnieciskās dzīves organizēšanas darbā apbalvots ar Trīs zvaigžņu ordeņa 3. šķ. un Atzinības krusta 2. šķ.

Technikas un satiksmes ģenerāldirektors Dipl. ing. Oskars Leimanis

dzīves gaitas sācis 1891. gada 11. decembrī, Valmieras apriņķī, Tūjas pagastā. Pavadījis bērnību gana gaitās sava tēva lauku mājās, Leimanis uzsācis mācības vietējās pagasta un draudzes skolās. Tālāko izglītību baudījis Rīgas Nikolaja ģimnazijā un Kēniņa reālskolā. 1910. g. viņš devies uz Tērbati, kur beidzis reālskolu. Tajā pašā gadā Leimanis atgriezies Rīgā un uzsācis studijas Rīgas politehniku-

mā, kurām vēlāk seko studijas Aleksandra I satiksmes ceļu inženieru institūtā, kuru beidzis 1918. gadā ar I. šķiras satiksmes ceļu inženiera gradu. Tajā pašā gadā jaunais inženieris atgriezies Rīgā un uzsācis šeit savu inženiera praksi.

1919. g. inž. O. Leimanis strādāja šoseju un zemesceļu resorā tiltu projektēšanas daļā. Līdz 1921. g. viņš bija Latvijas dzelzceļu 1. eksploatācijas nodaļas priekšnieka palīgs, bet no 1921. līdz 1941. g. 1. februārim ceļu iecirkņu priekšnieks gan Rīgā, gan Jelgavā. Šajā laikā inženieris O. Leimanis bijis vairākkārtējos komandējumos ārzemēs. Bolševiku varas laikā O. Leimanis atbrīvots no dzelzceļa dienesta. Jaunu nodarbošanos viņš atrada būvkanotori, kur vispirms bijis par inženieri, bet vēlāk par tā paša būvkanotora priekšnieku.

Pēc bolševiku padzišanas inž. O. Leimanis atgriezās dzelzceļu dienestā, iepētot 1. ceļu iecirkņa amatu. Ar 1942. g. 10. janvāri inž. O. Leimanis iecelts par Latvijas satiksmes ģenerāldirektoru. Par nopelniem darbā dipl. ing. O. Leimanis apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa 4. šķiru un Zviedrijas Vazas ordeni. Dipl. ing. O. Leimanis rosīgi darbojies arī sabiedriskā dzīvē, būdams biedrs Latvijas inženieru biedrībā, dzelzceļnieku biedrībā, Latviešu biedrībā Rīgā un Jelgavā, veselības veicināšanas biedrībā Jelgavā un filistru biedrību apvienībā.

